

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

Qvaestio V. De peccato simoniæ in genere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

QVÆSTIO V.

DE PECCATO SIMONIÆ
in genere.

S. Tho. 2. 2. quæst. 100.

ARTICVLVS I.

*Utrum simonia sit studiosa voluntas emendi
vendendique aliquid spirituale, vel
spirituali annexum.*

ERTIA pars libri presentis quam post tractatum de sacrificiis, alterumque de obligationibus primitiis, ac decimis, polliciti sumus, est de simonia: de qua disputat

D. Thom. 2. 2. q. 100. Huius ergo tractatus prima questio, que quintū hinc habent locū, instituitur de simonia in genere: cuius primus articulus definitionem inuestigat: nempe utrum simonia sit studiosa voluntas emendi, aut vendendi aliquid spirituale, aut spirituali annexum. Et arguitur a parte negativa. Primum de nomine: Vitium hoc tam in venditione consistit, quam in emptione spiritualium. Simon autem, vt Actuum. 18. videre est, nihil vendere voluit, sed tantum Spiritum sanctum emere, non ergo à Simone satis congruè nomen deducitur, sed congruentius duceretur à Balaam, qui, vt legitur. Num. 22. Moabitibus suas locauit operas, vt per donum Dei populo malediceret, quam Petrus in sua canca. 2. criminis huius reum facit. Et rursus Iudas Apostolus: vel à Gesi, qui vt legitur. 4. Reg. 5. Naaman, donum sanitatis precio vendidit, Deberent ergo dici Balaamita, aut Gesite, cuius Gesi ad hoc propositum mētio fit. 1. q. 1. can. qui studet. Imò & Iudas immanius commisit sacrilegium Christum auctorem omnium spiritualium chrismatum vendendo, quam Simon Magnus Secundò: Multa sunt spiritualia bona quæ citra simoniæ labem vendi possunt, vt consilia, vt habetur can. Non licet. 1. 2. q. 3. & pariter artes, & naturales scientiæ, ergo illa non est legitima definitio. Tertio: Simonia vt ex registro Geor. 1. q. 1. can. eos, legitur hæresis est. Tolerabilior enim inquit, est Macedonij impia hære-

sis, quam Simoniaci. Illi enim creatum & seruum Dei Patris & filij spiritum sanctum deliberando faciunt: isti vero eundem spiritum sanctum efficiunt seruum suum. Omnis enim dominus quod habet, si vult, vendit, si seruum, siue aliquid eorum qua possidet. Hæresis autem non in voluntate, sed in intellectu est: ergo. In contrarium sunt verba can. qui studet. 1. q. 1. qui studet donum Dei pretio mercari, in laico ordine nulla ratione de cætero remanere, aut renouari non posse, dubium non est: a verbo namque studet, deriuatur studiosa voluntas.

Ad quæstionem tribus respondetur conclusionibus prima de nomine: secunda de materia, ex quibus tertia colligitur de definitione simoniæ. Prima ergo est: Nomen vitij huius à nullo significantius deduci potuit quam à Simone illo mago, cū quo Petro contentio fuit. Primum, quod Balaam, & Gesi ad historiam veteris testamenti attinent, cuius sacramenta non conseruebant gratiam vt nostras, atque adeo non erant tāto gradu spiritualia. Secundo, quod illi gratias tantum gratis dadas, vt donum sanuaris, & arcendi per maledictionē hostes, O Moabitæ à Balaam petebant, vendiderunt. Simon autem nihil minus quam ipsum spiritualium sanctum emere voluit. Nō quidē in sua persona, nam talis meditatio in sanctissima esset, sed eius donū, vt 1. q. 3. Can. Saluator, pura gratiā facientem eius gratiam que spiritualiū donorū eum me p essentiam tenet Tertio, vt ad primū argm̄ in deamus, illi in viderant, nihil ementes. Simon autē emere spiritū sanctū ambiuit, vt venderet. Sic n. habet historia, Cū vidisset Simon q. p. impositionem manus Apostolorum daretur Spiritus sanctus (dabatur namque tunc visibiliter) obtulit eis pecuniam dicens: Date mihi hanc partem, vt cuiuscumque in posuero manus, accipiat Spiritum sanctum, nepe pretio, quo oblatam posset cū vsuris pecuniā reherere, vt hē cod. can. Saluator. Iudas autē est Christus auctorem spūalis gratiæ vendiderit: ius, eod. can. qui studuit. Greg. ad hoc propositum meminit: tñ quia ipsum non vendidit tanq̄ donum ementibus velle, imò vt morte perimendum, non est ab illo nomen huius sacrilegij tractū, sed à Simone cogitante emere, ac vendere Sp̄m sanctum cui oia tribuuntur diuina dona em

1. Arg.

2. Arg.

3. Arg.

Soto
de iure
Legibus
DIT
13

demque ab apostolis ecclesiæ, secundum Christum fundatoribus; quæ utique ecclesiæ hoc propriè insciunt crimine. Itaque sicut artes a suis primis inventoribus nomina sortiri consueverunt, sic & simonia ab eo, qui primum eam excogitavit. Secunda conclusio; Res spirituales sunt propria simoniæ materia, sed non cuiusque generis. Vbi animadvertendum est quod spiritus idem est, quod animalium halitus, quæ aspirando, respirandoque viuunt; inde aut per similitudinem significat quemcunque venti flatum. Sed quia ventus, atque spiritus inuisibilia sunt, & ad sensum incorporea, inde translata est nomè ad cuncta significandum quæ corpus ex partibus sunt; ut Deum, angelos & animam, ac perinde accidentia spiritualia. Quocirca sunt qui impræsentiarum duo spirituum genera distinguunt; alterum eorum quæ deriuantur a spiritu creatio, alterum que eorum quæ ab increato dimanant. At vero quia etiam naturalia ab increato effluunt, in quibus, ut illico patebit ratio simoniæ non constat, accommodatius ad rem fecernas alterum genus spiritualium naturale; cuiusmodi sunt intellectus, acquiræque scientiæ, ac virtutes; alterum vero supernaturalium, ut sunt tam gratia gratis data quam gratum faciens, sacramentaque & libi annexa sacerdotia. Quocirca plerique doctorum arbitrantur spiritualia vniuersa tam prioris, quam posterioris generis materiam esse simoniæ. Qui subinde doctores astruunt, vendere scientias, & artes vitium esse simoniæ. Huius opinionis fuit Aluissiod. libro tertio, tractat. 2. r. coruusque suus Alexand. Halens. secunda parte, quæstio. 185. membro 3. & est glos. cap. Non licet. 11. quæst. 3. & ferme doctor canonici iuris; ut est videre agud Syluest. in verb. doctor. & in verbo simonia. D. Tho. Fundam. prioris. sêrêrê.

2. Cocl. Vocabu li spiri tus mul tiplici ter vsur patur.

Duplex geneste rû spiri tualiu.

Aluissio. sente n. Alexan. Halens. Glos. Syluest. D. Tho. Fundam. prioris. sêrêrê.

naturales vendere. Haud quidem per se. ut panem aut pannum stultum. n. hoc esset dicto; cum in nullius potestate sit sua in aliu traducere scientiam veluti rem aliam cor porcam. In quoquo sensu illud legendum est Proa. 7. Quid prodest stulto habere pecunias, cum scientiâ emere non possit? Sed loquimur de venditione doctrinæ; hoc est, qd licet pretio docere, sicuti consulere, &c. In primis enim opinio est quæ non caret auctoribus; quorum est Durân. in quarta distinct. 25. quæst. 3. & Palad. libid. quæst. 2. & Adrian quoli. 9. & ex antiquioribus Ar mach lib. o cap 8 & Richar in 4. distine. 25. Imo & S. Thom. 2. 1. quæst. 100. art. 3. ad tertium. ab eadem opinione non abhorret, ut infra eodem loco vid. bimus. Sicut quando nullam haberet patronum; ratio ei satis patrocinatur loquimur. n. de scientijs naturalibus. Primum gigitur arguitur. Vitium simoniæ quale sit, ex Euangelio; venit vestigandum, at vero Mar. 10. vbi Christus gratiarum dona Apostolis contulit, q plebi cõmunicarent. Infirmos, inquit, curate, mortuos suscite; leprosos mundate, demones eicete, gratis accepistis, gratis date, vbi de naturalibus nihil commemorat. Item Io. 2. vendentes & ementes de templo eiciens, tantum significauit factorum venditionem & cambium esse sacrilegium. Et Acto. 8. in Simone illo. Simoniæ eorum primatè, non damnatur nisi quod spiritum sanctum eiusq; gratias emere voluit. Hoc namque illic appellatur donum Dei; cum ergo nullibi bonorum naturalium metio fuerit habita, non est quod eorum venditio labe simoniæ denotetur.

Secundo arguitur ratione, si scientias & artes naturales vendere non liceret, maxime quia dona sunt spiritus sancti; haud tamen sunt dona per specialem influxum, de quibus 1. ad Corint. 10. loquitur Paul. Sed per generalem concursum, ergo ex hoc capite damnari non debet huiusmodi venditio. Alias nulla alia bona naturalia fas esset vendere, neque grana. s. neque vinum, neque oleum. Item sequeretur, qd neque docere pto artes mechanicas arte me scribendi liceret; quod esset concessu absurdum.

Et per hoc respondetur ad argumetum Aluissiodor. Nam licet spiritus sanctus doceat omnem veritatem, aliter tamen supra naturales, ut scripture mysteria; de qua re peculiariter intellexit Christus; vbi

Opinio Durâdi. Palada. Adrian. Armac. Richar. D. Tho. Prima rô secunda opi.

Secunda ratio.

Ad arg. Aluissio.

vbi ait, Ipse vos docebit omnia, aliter vero naturales, & certè has vendere non est si monia, quia neque gratis habentibus datur, vt gratis non habentibus communicentur. Tertio arguitur: Si non liceret huiusmodi scientias vendere, fieret cõsequens, vt neque liceret pro labore pretium recipere, quo doctor docendo defudat. Nam quãdo res verè spiritali est, vt sacramenti administratio, neque pro labore licet quidpiam recipere, idem quippe esset recipere pretium pro labore baptizandi, seu ministrandi ordines sacros, & recipere pro ipso opere, quod est administratio sacramenti: labor enim nõ distinguitur ab opere. Quo modo autem sacrorum ministris recipere alimoniam liceat, infra patebit.

Tertia ratio.

Et postremo quando temporale spiritali annexum est, nõ licet pro illa auctius suscipere pretium, quàm sine illo spiritali valeret, non inquam, licet calicem, aut vestes sacras plus vendere, quam si non essent cõsecratae licet autem, vt manifestum est, pretiosius vendere vnã scientiam, quã aliam, quamuis minus laboris fuerit ibi impensum. Imo vnus atque idem doctor, quo doctor, etiam si minores fecerit sumptus, minoresque exhauserit labores, pretiosius suas locare operas potest ad docendum. Quare etiam si sine labore posset suã scientiam in alium transfundere, sicut flatum, posset pretium recipere. Illud autem Proverb. 23. nihil contra nos pugnat. Imò quod habetur illic est. Veritatem eme, & noli sapientiam vendere, ac si dixisset, tanti est pretij vt qui non habet, emere illam debeat, & qui habet nunquam vendere, id est nunquam illa priuari. Et gl' illa cap. Non licet aduersatur textui: quippe quo asseritur quod potest aduocatus vendere suum consilium, & patronatus suum patrocinium. Et ibidem tenuit S. Thom. 2. 2. quæstio. 71 vbi videtur reuocasse suam sententiã quã in quarto Alexandrum sequutus asseruerat. Quare impertinens est ad labores recurrere, qui in docendo hauriuntur, At vero de Theologia peculiariter dubitatur, propterea quod videtur priori modo spiritalis, per donum enim Spiritus sancti, panduntur Scripturæ, quæ sunt Theologiæ principia. Attamen neque hanc scientiam pretio de cathedra scholaribus prelegere, simonia est: etiam si citra vllum laborem & expensas fiat: hæc enim acciden-

Quæst. peculiaris de Theologia. Solutio.

taria sunt. Et ratio est, quòd licet fides, & arcanorum reuelatio donum Dei sit, scientia tamen Theologia humano sudore conquiritur. Quocirca quod Hostiã super cap. Nonnullis de magis. nempe Theologo publicum habenti salarium non licere pro extraordinaria lectione quidquam recipere, alioqui simoniam committere: gratis dictum est, & absque vlla ratione. Quid enim quæso refert, salariumne publicum recipias an peculiarem mercedem pro peculiari lectione? Hoc autem est verum quod concionatori, theologiam de fuggello docenti, neutiquam citra simoniã licet predicationis pretium ex cõuentione recipere. Et rõ discriminis est: quia Theologia tri modo intellectum etudii, sicuti alia quilibet scientia: predicatio vero per se ad aliorum salutem fit, cõmouendoque iustum animos. Et rõ pertinet ad donum prophetie quod Paulus ad Cor. 12. inter alia connumerat. Licet autem predicatori sustentationis subsidium sicut ceteris ecclesie ministris recipere. Colligamus ergo, spirituale in definitione simoniæ non accipi pro naturali munere, sed pro supernaturali, hoc est pro gratia & sacramentis, atque alij Spiritus sancti donis, quæ ad æternam nos felicitatem promouent. Appositio autem illa vel spiritali annexum, illa significat, quæ non per se, sed per ordinem ad spiritualia idem contrahunt nomen, vt potest sacerdotia, & præbendæ, quæ sunt sacerdotum stipendia, & ius patronatus, atque alia iura eligendi ecclesiastica supposita. Ex his fit consequens (id quod asserimus sententiam euidentius confirmat) quod dare aliquid spirituale pro doctrina alius scientiæ, quantumlibet sit Theologia, est simonia: vt si episcopus ordines, aut beneficium Doctori conferat, vt ipsum doceat. Conferat enim tunc spirituale pro doctrina, quæ est pecunia æstimabilis. Per hæc rursum dirimitur hæc alia quam doctores contestari solent, vtrum extra ecclesiam apud infideles contingere possit simonia. A parte. n. affirmatiua existit argumentum quod inter illos est sacerdotium, quo secundum ipsorum iudicium Deum colit, ergo si illud vendunt est simonia. A parte autem negatiua offertur alterum nihil infirmius, quod apud illos nihil est propriè spirituale. Duran. ergo, & Palud. respondent vere illos non committere simoniam.

moniam, sed solum quantum ad suam existimationem. Nihilominus cum distinctione est meditatius intendendum: Enimvero ante Christi aduentum extra dubium est, inter patres veteris testamenti verè committi potuisse simoniam. Erat. n. tunc verum donum prophetiæ, quod si venderetur, simonia fuisset: ut patet ex verbis Hieronymi quæ citantur can. Nunquam, 1. q. 1. Item & eorum sacerdotium, quanquam per illud nulla tunc conferetur gratia, spirituale tamen donum erat, ad diuinum pertinens cultum. Quare Ieroboam 1. Regum 13. infimulatur, quod sacerdotes pretio crearet. Quin verò & lege naturæ erat sacerdotium, quale fuit Melchisedec: & quidem pro illo seculo legitimum: quod perinde a pretio conferretur, simonia emergere. Spirituale enim suo modo ceterum, quid quid Deus & natura quocunque mortaliū statu pro animarum salute ad Dei cultum instituit. Ad verò post Christianam redemptionem nil iam extra ecclesiam superest, quod sit legitime spirituale nisi si forte sunt, qui inuincibili ignorantia legis nostræ laborant. Illos enim eadem excusat ignorantia, si naturalibus tantum ritibus v. antur. Quocirca extra ecclesiam iam nulla esse potest simonia, nisi secundum humanam existimationem. Tertia demum conclusio est, quæ de definitione promissimus. Prohè illa præfixa definitione exprimitur natura simoniæ. Probatur: Definitio illa & obiectum vnde virtutum, vel virtus speciem sortitur, explicat, & pariter obiectum eius & modum: ergo bona est. De obiecto quidem ita constat: subiectum verò iustitiam, ac perinde iniustitiæ, omniumque eius partium est voluntas: ut S. Thom. 1. 2. q. 56. sapiens: et secundum Aristot. docuit. Hoc enim interest inter virtutes quæ hominem in ordine ad seipsum componunt, atque illas quæ ipsum disponunt in ordine ad alterum: quæ cum voluntas ad proprium personæ bonum per se sit propensa & determinata, respectu illius boni qui nulla virtute indiget præter illas, quæ sunt in potentijs, quæ affectionibus passionibusque turbantur. Enimvero si nulla esset passio neque in irascibili neque in concupiscibili, nulla esset in voluntate, difficultas parendi rationi. Ob idque temperantia in concupiscibili sita est, fortitudo in irascibili: quibus eius-

modi morbi turbidique affectus se datur, ut 2. Eth. auctor est Aristot. At verò quoniam hominis voluntas non sic per se est affecta, & propensa in alienum bonum, sit ut quamuis nulla patiatur sensuales affectiones, virtutibus nihilominus indigeat ad persolucenda proximis debita officia. Sed est tamen contrarium argumentum apud Scotum, in 3. dist. 13. illa potentia est virtutis ac virtutis sedes, cuius actione consummatur ratio laudis, & vituperij, seu meriti & demeriti: hæc autem potentia est voluntas, utpote cuius electione tam virtus quam peccatum consummatur: ergo illa est omnium virtutum subiectum. Negamus tamen cum Aristotele priorem præmissam. Hæc enim opinio non S. Thotantum, immo manifestissime est Arist. Eth. Non ergo virtus in ea potentia est, quæ electionem facit, aliàs hæc esset in voluntate: quippe in cuius assensione consistit eius meritum: sed debet potius existere in illa potentia in qua tora consistit difficultas bene eligendi: & certè affectionibus appetitus sensiuui pacatus liberissime fit voluntatis electio: atque hæc ratione virtus est habitus electiuus. Ad propositum ergo cum iustitia sit virtus ad alterum, sit ut in voluntate sedeat: ut Aristotel. 5. Ethicorum docet: atque adeo religio, & similes. Cum ergo simonia vitium sit & iniustitiæ, contra religionem, consequitur ut sit in voluntate: ob idque in definitione dicitur studiosa voluntas. Quod si arguas auaritiæ causam esse simoniæ, utpote quæ iniustitiæ officijs obstitit: auaritia autem est in concupiscibili: Responderetur, non esse renuendum, quin alia vitia sint a quibus simonia impetetur: elicitur tamen ab illo quod est in voluntate. Existit autem alterum argumentum aduersus id quod dicitur, studiosa: Nam cum studio peccare idem sit quod peccare ex malitia tale autem peccatum sit contra Spiritum sanctum, consequens fieret simoniam in vniuersum esse peccatum in Spiritum sanctum: quod nemo concessit vquam. Responderetur id non significare, studiosa, quod ex malitia, sed id quod consilio, puta quod non excusatur ignorantia: imò scienter fit, vel ex malitia, vel ex passione: Panorm. Hostie. autem super cap. Nem. o. de simonia. Hostie. sequutus addit definitioni, ut opere emptio subsequatur, idemque ait Richar.

Hiero.

Solutio
quæstio
nis.

Tertia
conclu.

Argu.
Scoti.

Solutio.

Obie.
ctio.

Risio.

Arg. se.
cundum.

Solutio.

Panor.
Hostie.

Richar.

Richar. Richar. sequitur glossam d. c. qui studet, quæ ait cum effectu. Attamen hoc esset nomen ad solam externam simoniam arctare: cum tñ ex æquo cõmune sit et interne. Nam vt infra patebit, peccatum simoniae intus committitur, etiam ad restitutionem obligans. Consultius ergo dicitur, studiosa voluntas, absque adfectione. Sub illis autem verbis emendi & vendendi, cunctos usurarios contractus intelligito: puta permutationem & cambiam præbendarum sine auctoritate Pontificis, atque alia ob quia quæ loco pretij existimantur.

Ad tertium. Ex his ergo quæ dicta sunt primo secundoque capitali argumeto satis factum est. Ad tertium autem quo verbis Greg. arguebatur, simoniam hæresim esse, atque adeo in intellectu existere. S. Tho. duo dat responsa. Prius, quod etsi simoniacus non sit propriè hæreticus, quoniam absque intellectu errore potest præ avaritia in hoc vitium labi: tamen re ipsa & facto profertur videtur dominium Spiritus sancti esse penes homines: qui est hæreticus error. Atque hoc quidè rñsum amplexus est Gratianus in cano. ventum. i. q. 1. Secundo, ac si non satis sibi hoc placeret dicit S. Tho. Simonem Magum præterquam voluit Spiritum sanctum cocumere hæreticum etiam fuisse, in eo quod credidit mundum non fuisse à Deo creatum. Attamen propter hoc simoniaci non dicentur hæretici: quo tamen sero crebro inuruntur in iure. Et ideo forsan dicendum est, quod Simon ille propterea voluit Spiritum sanctum emere, quod credidit esse venalem, & pretio posse ab Apostolis dari: quod quidem à apostolica responsio palam docet, Pecunia tua tecum sit in perditionem: quoniam donum Dei existimasti, hoc est credidisti, pecunia possideri. A qua porro hæresis tanquam a proprio fonte vitium ipsum nomen contraxit.

ARTICULVS II.

Virum vitium simonia genere suo sit peccatum mortale.

1. Arg. **S**Vpposita definitione simoniae queritur de eius qualitate, an sit mortale crimen. Et arguitur à parte negativa: Inter cuncta spiritualia quæ creata sunt, regnum cælorum culmen tenet: ut pote quo cetera alia referuntur: ipsum autem vendibile est.

Vnde Greg. Regnum cælorum tantum valet quantum habes: ergo non est simonia velle emere aliquid spirituale.

Secundo: Si simonia genere suo peccatum esset: sequeretur quod etiam Papa spiritualia vendens eodem vitio cõmacularetur: fertur tamen non posse esse simoniacum: quia princeps non ligatur suis legibus, ff. de legibus, l. Princeps ergo non est genere suo mortale. Tertio: Spiritualia cæbire, videlicet vnum pro alio permutare, vt calicem pro ara: quinimo sacramentum pro sacramento: vt si sacerdos nollet altitius sacerdotis confessionem audire, nisi vicissim audiret ille suam: aut si cathecumenus nollet alterum baptizare nisi cum pacto vt se mutuo baptizarent, non apparet esse simoniam, ergo nec spiritualia vendere. In contrarium autem iunt sacra. Habetur enim in regeffo Greg. quod Paschalis 2. refert prima, q. 3. A hare, vel decimas, vel Spiritum sanctum emere, vel vendere, simoniacam hæresim esse nullis fidelium ignoret, & dicitur hæresis ad exoggerandum eius grauitatem, & c. sicut, de simonia. Simoniaca pestis sua magnitudine alios morbos vincit, & ca. proximo. Tanta est labes huius criminis, quod etiam serui aduersus dominos, & quilibet criminosis admittuntur ad accusationem.

Ad quaestionem, vnica eademque cõclusio receptissima conclusione respondetur. Simonia est genere suo crimen mortale. Probatur: Emere aut vendere id quod nullo pretio vendibile est, genere suo est mortale crimen: vt sub titulo de usur. dicimus. Nam cum sit iustitia contrarium, quæ virtus reipublice quam maxime est necessaria, fit sub inde vt etiam sit contrarium charitatis, in quo ratio consistit peccati mortalis. Excelestis tamen vitiositas in simonia ratione contaminat religionem. Probatur autem minor ex triplici loco. Primo ex ratione obiecti, Res enim quomodo supra exposito spiritualis sunt, nullo æstimari possunt terreno pretio: vitio quod supernaturalia sunt inter quæ est tertena, nulla est proportio. Vnde de diuina sapientia. Proverb. 17. asserimus: Pretiosior est cunctis opibus: & omnia quæ desiderantur, huic non valent comparari. Quod vitioque respiciens Petrus ait Mago illi: Pecunia tua tecum sit in perditionem, quoniam donum Dei existimasti pecunia

Secūda.

pecunia possideri: id est, estimari. Secundò idem ex eo probatur quod est spiritua-
lia per se vanalia essent, nequiquam ta-
men possent à præfctis ecclesiæ vendi: ne-
mo enim iuste rem vendit nisi cuius est
dominus. Si enim economus rem pa-
tris familias iniussu illius distraheret, ini-
quus esset: Præfctis autem ecclesiæ non
habeat spiritualium dominum, sed sunt
meri dispensatores, secundum Pauli con-
fessionem. 1. ad Corint. 4. Sic nos existi-
met homo ut ministrus Christi, & dis-
pensatores ministeriorum Dei. Tertiò
idem ex origine confirmatur, qua spi-
ritualia nobis obveniunt. Id enim quod
gratuitò à Deo collatum est, non quidem
in peculiare commodum illius cui con-
fetur, sed in bonum publicum totius ec-
clesiæ, nemo potest iustè vendare: quia
non est suum, sed illorum quibus vendit:
alia autem sunt spiritualia dona Dei. At-
que hoc Christus admonitos curavit. A-
postolos. Matth. 10. vbi ait: Gratis accep-
istis, gratis date. Idque illo verbo denota-
uit, Luc. 12. Quis putas est fidelis dispensa-
tor & prudens? Fidelis scilicet, ut quod
gratis accepit, gratis largiatur: & prudens:
hoc est, qui oculato iudicio merita perfona-
rum discernat, ut pro cuiusque di-
gnitate cuncta dispenset. Fit ergo ex his
consequens simonia, peccatum esse non
solum contra iustitiam, verum & ratione
materiæ, quæ spiritualis est contra reli-
gionem. Ob idque adeò nuncupatur sacri-
legium nam legio est sacrarum rerum. Hic
primum omnium circa conclusionem
hanc cum suis rationibus inuestigandum
occurrit quoniam iure simonia sit prohi-
bita, utrum diuino tantum, an etiam natu-
rali? Ad quam quidem dubitationem per-
uia est responsio, simoniam spiritualium
donorum supernaturalium, tam naturali
iure quam diuino esse prohibitam. Et qui-
dem ius diuinum in utroque testamento
manifestum extat. Nam Matth. 10. conu-
meratis eiusmodi donis subdit Christus:
Gratis accepistis, gratis date. Et Ioan. 1. in
infiguram eius, flagello eiecit ementes &
vendentes columbas è templo Columba
namque Spiritum sanctum, eiusque dona
significat. Et Actuum 8. idem patet in hi-
storia quæ Petro aduersus Simonem con-
tigit. Et Num. cro. 22. idem notatur in hi-
storia Balaam, quem scu donum Dei ven-

dentem obiurgat, tum Petrus, tum etiam
Iudas in sua Canonica. Tamen postea
diuinitus admonitus: non fecit quod
Moabitarum volebant. Et Ieroboam 3. Reg.
13. reus fit quod sacerdotes pecunia crea-
bat: quamuis illi non essent verè sacerdo-
tes. sed Balaam. Et 4. Reg. 5. opprobrio-
etiam datur Giesi quod prodono sanitatis
quidquam receperit. An verò sit etiam
contra ius naturæ dubium idcirco est
quod spiritualia quæ eius sunt materia res
sunt supernaturalis, ad quas naturalis
lex non videtur pertinere: nam hæc ra-
tione præcepta sacramentorum non sunt
naturalia, sed supra. Nihilominus contra-
rium est asserendum. Idque inde primo
probatum quod ius omne diuinum euan-
gelico expressum præter partem illam,
quæ ad fidei sacramenta pertinet, nihil
continet, nisi quæ iure naturali necessa-
ria sunt. Atque hæc vna est ratio cur di-
catur lex libertatis, ut lib. 2. q. vlt. adno-
tauimus, art. 1. Cum ergo simoniæ prohi-
bitio ad sacramenta non pertineat, fit
ut in Euangelio non nisi tanquam res na-
turalis sit prohibita. Secundò id rationes
confirmant, quibus peruersitas simoniæ
demonstratur. Nam est spiritualia bona
supernaturalia sunt, tamen quia natu-
ra sua non sunt vanalia, neque Antisti-
tes ecclesiæ domini eorum sunt: sed gra-
tis acceperunt, gratis dare debent: ius
ipsam naturæ eorum venditioni recla-
mat. Et tertiò, nisi iure naturæ prohi-
bita esset, Balaam non peccasset vendens,
neque Res Moabitarum emens quia Gen-
tiles erant: qui non alio quam natu-
rali iure tenebantur. Quin verò ead-
em ratione neque Simon Magnus pec-
casset, quoniam cum in Christianismo
necophytus esset, nisi ius naturæ suum
autem condemnasset, poterat euange-
lici mandati ignorantia excusare. Ad ar-
gumentum ergo in contrarium negatur
consequentia. Materia simoniæ sit talis iu-
re diuino: ergo ipsa non est contra ius na-
turæ. Et est meditanda consequentiæ fal-
lacia. Nam vadeumque res fiat spiri-
tualis, sit subinde, ut non sit vanialis: van-
num autem exponere quod uanale non
est, ius nature uetat. Aliquantulo autem
grauior dubitandi ratio existit, utrum ali-
qua sit simonia quæ neque diuino iuri
neque naturali contraria sit, sed solum
Soto, de iust. & iure. h h h quia

Prima
ratio ad
suadendū
simoniā
esse iure
naturæ
prohibi-
tam.

Secūda.

Tertia.

Dubita-
tio.

Tertia
ratio.

Simonia
naturalis
diuinoque
iure prohi-
bita.

- Glossa. quia humano iure est inhibita. Rationem quippe hanc dubitandi offert nobis glossa in e. ex parte. p. de off. deleg. quae distinguit inter simoniam prohibita, quia mala est, ut est illa quae iure euangelico talis est, atque aliam quae non est mala nisi quia iure positivo prohibita: quae subinde distinctio Doctoribus canonici iuris solennis est: ut est videre apud Siluest. in verbo, simonia. §. 4. Quin verò & multis Theologis, Durandus autem in 4. dist. 2. q. 5. quae. 5. duabus rationibus hanc distinctionem refellit, nullam nimirum admittens simoniam contra ius mere positivum. Prior est: Circa illud quod non est per se malum nisi quia prohibuitur, peccare nec contingit nisi peccato inobedientiae: ut dum tibi Praepositus rem aliam indifferenciam iusserit, si non pareas, nihil aliud quam inobedientia: si ergo illa est humana prohibitio, ne hoc aut illud vendas, inobedientia erit non peccata, non autem simonia. Posterior eius ratio est, quod simonia est rei spiritualis venditio: ecclesia autem non potest rerum naturas mutare ut facias spirituale quod antea non erat: nam hoc ad solum pertinet ius diuinum. Nihilo secius medio modo inter has opiniones defendendum est. Primum enim contra secundam rationem Durandi certum est posse ecclesiam aliquid facere spirituale quod iure diuino non est. Hoc patet in consecratione ecclesiae, & aza, & in benedictionibus calicum, corporaliū, & ornamentorum. Haec enim iure diuino spiritualia non sunt. Nam quantum ad rei essentiam, consecratio corporis & sanguinis Christi fieri posset etiam si vasa & ornamenta non essent consecrata aut benedicta. Secunda assertio. Nihilominus horum venditio, & emptio, si ratione consecrationis plura vendantur quam res ipsa valet, est simonia contra ius diuinum & naturale. Nam utrunque ius prohibet quod venale non est pretio vendi cum ergo illud sit spirituale: quamuis iure positivo factum sit spirituale, iuri nihilominus diuino & naturali repugnat eius venditio. Et confirmatur: quia qui vendit benedictionem calicis aut aquam benedictam vendit certe id quod gratuito donatur in bonum publicum: est ergo huiusmodi simonia iure diuino prohibita. Secundò ad idem arguitur. Minores ordines non sunt de iure diuino: quin verò neque diaconatus ha-
- beatur olim ut ordo sacerdotum: quod patet ex verbis Innocentij III. in c. à multis de ceterat. & qual. ord. praes. sed sunt de iure mere positivo, & tamen ista vendere est peccatum simoniae iure diuino prohibita: ergo licet res iure positivo fiat sacra, nihilominus eius venditio est contra ius diuinum. Sicuti nuperimè fallacem esse diximus consequentiam illam, Spiritualia sunt de iure diuino: ergo illa vendere non est contra ius naturae. Ex quo fit, illos doctores qui in huiusmodi rebus consecratis exemplum collocant simoniae de iure mere positivo, paralogizari, inde nimirum inferentes quod materia eius iure positivo sit constituta: veluti, & supra de solennitate voti dicebamus, quae est de iure positivo, & nihilominus obligatio ad perpetuam castitatem, quae ex illo voto solenni resultat, est de iure diuino. Sed interrogando utrum, an detur aliqua simonia ad ius mere positivum a tunc? Respondetur aliquando esse. Primum ubi venditur officium ecclesiae annexum quo de se non est spirituale. Hoc patet ex c. Saluator, supra citato v. q. 3. Vbi Urbanus prohibet ne vendatur officium oeconomae ecclesiae, aut sacrificii, aut pro rectoris: citans Concil. Calced. haec autem officia vendere non est contra ius diuinum aut naturale: si quidem persone non fuerit aut res per se sacrae. Neque ecclesia facit eas sacras sicut templa, & vasa, & personas, puta sacerdotes consecrationi sacramentis charistiae dedicata: sed quia sunt sacrorum custodiam deputati. Eiusdem autem simoniae exemplum sunt qui proferant in commutatione praebendarum. Prohibetur, ne quis situm, de res permut. ne sine licentia episcopi, praebendae cum pacto permittantur. Attamen prohibitio haec non est mere positiva, sed significatio diuini iuris. Nam qui attentare praebendas priuati permittunt, nihil faceret. Potest enim quisque suo renuntiare sacerdotio, sed id tamen facere debet in manibus prelati: consensu vero alterum in iure praebendae, ne cuiquam iure potest, nisi solus Pontifex & episcopus: aut prelati quorum est sacerdotis coferre. Quod autem illic Papa iubet est, ne quis pactum permutationis faciat: quia hoc lae bē sapit simoniae. Attamen si fiat sub conditione, si Papa consenserit nulla est culpa. Illa tamen conditio praetermissa, simonia resultaret. Quocirca si conditio est iura

SOTO
de iure
Legibus
DIT
13

Modera-
tio supe-
rioris af-
feriōis.

ri diuino contraria vt si pactum esset super
erogandi pecuniam, vel aliud pretiū pro
maiori præbenda, tunc simonia esset con-
tra ius diuinum, nam talis permutatio mi-
seriam haberet emptionem præbendæ. Si ve-
rò tantum esset contraria iuri positio: vt si
esset pactum soluendæ pensionis absque Pa-
pæ concessione: tunc simonia esset contra
ius positiuum. Enimuerò permutare res sa-
cras, & spirituales, præsertim si tales sint iu-
re tantum positio, non est contra ius diui-
num, vt si cambium fiat calicis pro calice,
aut pro sacro vestimento: Quin verò neq;
in his, quæ spiritualia sunt de iure diuino,
vt si sacerdos confessionem alterius sacer-
dotis audire noluerit, nisi alter audiat suā:
licet Richar. secus censeat, de quo statim er-
go cum præbendæ non sint ad eò spiritua-
les, pactum illarum permutandarum non
est contra ius diuinum. Secundo id confir-
matur. Si esset contra ius diuinum, neuti-
quam Papa posset super eadem re dispen-
sare: & tamen Papa eiusmodi permutatio-
nes constitutis pensionibus permittit. Præ-
terea, si huiusmodi venditio perinde esset
prohibita iure diuino atq; venditio sacra-
mentorum non licet de illo pacisci, etiam
adhibita cōditione si Papa cōsenserit: quia
hoc certe in sacramentis non licet, & tamē
talis pactio in precendis cum tali cōditio-
ne non condemnatur. Iam vt rem concluda-
mus, in euangelio nō est prohibita talis cō-
mutatio, sed de solis Spiritus sancti donis
habetur: gratis accepistis, gratis date: nō er-
go huiusmodi pactio est cōtra ius diuinū.
Nihilominus tamen quædam est simonia
spēs de iure positio. Vnde ad primū Du-
randi argumentum duobus modis respon-
detur. Primò negamus illud suū assertum
q; vbiuis res prohibetur quæ alioqui nō est
mala, transgressio non est aliud peccatum
quam inobedientia. Imò verò ecclesia dū
abstinentiam quadragesimalem indixit, ie-
iunium illud constituit in virtute abstinen-
tiæ: & id eò non solum ille contra obedi-
entiam peccaret, qui ieiunium ex contēptu
fiangeret, verum & ille contra abstinen-
tiam, qui non ex contēptu, sed præ gula
id faceret. Et puri modo ecclesia potest a-
ctum quempiam in vitio simonia cōstitue-
re. Secundo respondetur, quod officium sa-
cerdotis vendere, aut pactum facere cōmu-
tandi sacerdotia contra ius ecclesiasticum,
non definiuit ecclesia esse propriè simo-

niam sicuti vendere sacerdotia, sed dicitur
simonia, quæ simonia: pœna vindicatur.

Per hæc facilis fit argumentorū solutio.
Ad primum quippe respondetur, regnum
cælorum venum esse expositum: non si vē-
ditionis nomē proprie vsurpes, sed per me-
taphorā, sicut dicitur vim pati: quod enim
proprie non sit vendibile, primum inde pa-
tet, quod cum sit supernaturale, nullo est
pretio æstimabile. Vnd Pau. ad Ro. 8. Non
sunt indignæ passiones huius temporis ad
futurā gloriam, quæ reuelabitur in nobis.
Et loquitur de operibus filiorum Dei per
gratiam: significans opera nostra ex obie-
cto existimata, non esse regni cælorum pre-
tium: sed quatenus procedunt ex gratia.
Quod autem gratis datur, non venditur.
Tū etiam quod ex nostris obsequijs Deo
nihil accrescit: siquidem bonorum nostro-
rum nō indiget. Vnd Isaie 52. Gratis ve-
nundati estis, & sine argento redimemini.
Dicitur autem per metaphoram emptio,
iuxta verbum eiusdem Prophetæ, c. 55 vbi
ait: Sapientia ipsa, Sitiētes venite ad aquas
& qui non habetis argentum, properate, &
emite: venite, emite absque argento, & abs-
que vlla commutatione lac, & mel: hoc est
regni cælestis dulcedinem. Metaphora au-
tem in eo consistit, quod operibus iusti re-
gnum cælorum proponitur, tāquam mer-
ces, vt patet in parabola conducantis ope-
rarios in vineam, constituto denario diur-
no, & in verbo Psalmi: Inclinaui cor meū
ad faciēdas iustificaciones tuas propter re-
tributionem. Ad secundum argumentum
licet inter interpretes Canonici iuris de
Papa litigium sit an possit esse simoniacus,
per illa tamen, quæ dicta sunt per uia fit re-
spōsio. Enimuerò de simonia, quæ iure diui-
no, naturalique talis est, nullam esse licet
controuersiam, quin illam possit commit-
tere. Si, inquam, sacramenta pretio ad vini-
straret, donum ve quoduis aliud Spiritus
sancti dispensare, ambigere nemo posset,
quin simoniacus esset. Ageret quippe con-
tra ius diuinum: super quo ipse dispensare
nequit. Neque istiusmodi donorum domi-
nus est, sed merè dispensator. Inimò verò
tanto grauius maiorique scandalo pecca-
ret, quanto eminentiorem locum in eccle-
sia tenet. Vnde Petrus primus Christi vica-
rius hoc sibi crimen à Simone vigilantissi-
me canit. Quin etiam si tēpla, vel vasa, vel
vestimēta sacra pretio consecraret, quam-

Ad pri-
mū arg.

Ad secū-
dū arg.
Papa si-
monia
pōt con-
tra hēre.

uis talis ritus iure sit positio sanctus, nihilominus, quia eius venalitas est contra ius diuinum, simoniacus esset. Et pari modo, si sacerdotium, aut prebendas venundaret, utpote quorum dispensator est tantum, nequaquam tamen dominus, si autem admittas officium sacrarum, & economi ecclesie vendere, non esse simoniam, nisi de iure positio, quia proprie non sunt persone sacrarum: illud ipse posset citra peccatum pretio conferre, nisi obstitaret scandalum: quia potest super suis legibus dispensare. Ex eadem ratione peccatis iuris simoniacis decretis incurrit nequit. Etenim quamquam sacerdotia venditaret, neque excommunicatus esset, neque suspensus quoniam princeps est & quantum ad vim coactivam suis legibus non subditur. Sed hoc tamen super est hic dubium, utrum si sacerdotium cupiam vendere: factio ipso censendus esset super peccatis iuris cum illo dispensare: ut neque teneretur renuntiare prebendam. Quidam enim, ut Pala. distinct. 2. q. 4. affirmant: alij vero, in quibus est Adrianus quolibet. 9. negant. Profecto res est, quae me ancipitem tenet. A parte quippe negativa est argumentum Ioannis Andreae in Mercurialibus, quod si episcopus ludum aliquem sub poena excommunicationis in hiberet clericis, licet postea eorum aliquem ad ludum induceret, non ideo dispensaret in lege, nisi illam exprimeret: quia vel posset esse illius oblitus, vel ad malum illum inducere. Rursus quamvis excommunicato osculum pacis potrigat, non ideo illum absoluit. A parte autem affirmativa est argumentum quod non est censendus Papa tam insigniter peccare, ut prebendam cogitaret faceret vendere, quam neque emere ille neque retinere citra excommunicationem, atque adeo citra culpam nequit. Porro ergo huius ambiguitatis, affirmativam hanc partem praevaerem. Nam forsan & episcopus inducens ad id subditum, quod lege sua prohibuit, quicquid Io. And. censet, dispensare creditur perinde ac si praeciperet. Deinde quidquid hoc veritatis habeat, tamen de Papa quando prebendam vendit, cum ipse sit qui dat, omnino videtur habitum alium reddere, ut recipiat.

Papa beneficium alicui vendens censetur cum aliam commutationem comprehendit spiritualis pro temporalis. Quare sicut praeben-

dam numis emere, simonia est, ita & seculari illum fundum pro illa commutare. Quin vero, ut supra diximus, neque prebenda pro prebenda abique facultate Pontificis commutari citra simoniam potest. Tamei ut expositum est, non esset simonia, nisi de iure positio. Quocirca res alias sacras commutare, quia tali iure minime prohibetur nulla est simonia: dummodo solius rei valoris habeatur ratio, neque pro consecratione quidpiam pendatur. Potest inquam calix pro calice commutari: imò tantum vendi, quanti materia, & forma abique consecratione aestimaretur, atque adeo alteri ecclesiae locari. De sacramentis vero Conrad. 4. distinct. 2. q. 3. ait. negat unum pro alio commutari posse: nam licet non sit, inquit, tam illicitum, quam simpliciter illa vendere: est tamen aliqua venditionis effigies, quia unum tunc censetur alterius pretio. At vero profecto non video quidnam venditionis, aut pretij admittatur, si vicaria operae in partum ducantur: Baptizabo te, si me baptizaveris, & si meam reueris audire confessionem, tuam vicium audiam. Et orabo pro te, si mihi vicium par rependeris beneficium.

QVÆSTIO VI.

DE MATERIA SIMONIE.

ARTICVLVS I.

Utrum quandoque liceat pro sacramentis pecuniam seu dare, seu accipere.

Onstituta definitione & rationabili qualitate simoniae, sequitur ut seriatim de eius materie disputemus. Et primo modo de sacramentis arguitur quod liceat nonnunquam illa pretio redimere. Baptismus ianua est sacramentorum: & nihilominus dum iniquus sacerdos iamiam morientem puerum absque pretio baptizare nequit, neque pater manere valeat, consilius videretur pater facere, si pecuniam offerret sacerdoti, quum si animam proliis suae perditum ire sineret ergo licet sacramentum mercari. Secundo, Scilicet